

ELEKTRONISKO DOKUMENTU SAŅEMŠANA LATVIJAS NACIONĀLAJĀ ARHĪVĀ (LNA)

Atskatoties vēsturiski, pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas, LNA apliecināja savu nozīmīgumu, sniedzot iespēju iedzīvotājiem saņemt izziņas, kas apliecināja īpašuma tiesības, pierādīja radniecību ar bijušajiem īpašniekiem, apliecināja darba stāžu u. c.

Tomēr mūsdienās dokumenti ar arhīvisko vērtību ir meklējami ne tikai papīra mapēs, bet arī elektroniskā veidā – VIS un reģistros. Pašlaik LNA nav pilnībā gatavs darbam ar šādu informāciju

2023 GADS

LNA arvien nav izveidojis efektīvu pārvaldības sistēmu, kas nodrošinātu elektronisko dokumentu, jo īpaši VIS un reģistros uzkrāto datu ar arhīvisko vērtību, saņemšanu un uzglabāšanu LNA

KAS IR DOKUMENTS AR ARHĪVISKO VĒRTĪBU?

To nosaka Arhīva likuma 8. pants (Dokumenta arhīviskās vērtības noteikšana)

Dokuments ar arhīvisko vērtību ir,

piem.,

dokumenti, kas atspoguļo publiskās pārvaldes darbības, valsts politikas veidošanu un īstenošanu

(likumi, Ministru kabineta noteikumi u. c.);

dokumenti, kas ir ilgstoši izmantojami institūcijas vai privātpersonas pienākumu un tiesību īstenošanai un aizsardzībai

(dokumenti īpašumtiesību pierādīšanai u. c.).

2009. gads

Jau sāka veidoties pirmie iestāžu elektroniskie dokumenti ar arhīvisko vērtību

LNA sadarbībā ar iestādēm ir apzinājis **110 VIS**, kurās ir dati ar arhīvisko vērtību. Pēdējo četru gadu laikā LNA glabāšanā ir pieņemti dati tikai no četrām VIS

2023. gads

LNA glabāšanā būtu jāpieņem elektroniskie dokumenti, kas radīti ne vēlāk kā **2017. gadā**

Šobrīd no 328

46 % jeb 151 no LNA uzraudzībā esošajām iestādēm, kurās tiek radīti pastāvīgi glabājami elektroniskie dokumenti, tos nav nodevušas LNA glabāšanā

lemesls lēnājam elektronisko dokumentu pieņemšanai arhīvā – tehniski sarežģītāko procesa daļu līdz šim veica

TIKAI TRĪS

no kopumā 384 LNA nodarbinātajiem

Elektronisko dokumentu un datu apjomi un specifika palielinās, jo gan privātais sektors, gan valsts pārvalde strauji pāriet uz digitalizāciju

AR TRIM DARBINIEKIEM NEPIETIEK

CIK VIS AR ARHĪVISKO VĒRTĪBU IR NODOTAS GLABĀŠANĀ LNA?

4

Pieņemts glabāšanā

23

Plānots pieņemt glabāšanā 2023.-2025.gadā

83

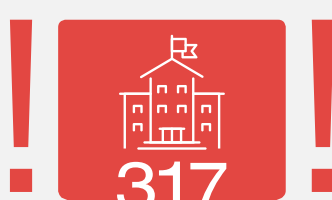
Plānots pieņemt glabāšanā pēc 2025.gada

IESTĀDES, KURAS NOTEIKTAJOS TERMIŅOS NAV NODEVUŠAS DOKUMENTUS LNA GLABĀŠANĀ

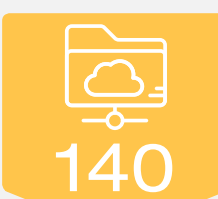
11

iestādes nav nodevušas glabāšanā ne dz papīra dokumentus, ne dz elektroniskos dokumentus

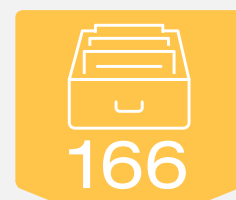
317

iestādes ir "parādnieki"

140

iestādes nav nodevušas glabāšanā elektroniskos dokumentus

166

iestādes nav nodevušas glabāšanā papīra dokumentus

ATBILSTOŠI LNA SNIEGTAJAI INFORMĀCIJAI: 2023. GADA SĀKUMĀ SAVAS SAISTĪBAS AR LNA NAV NOKĀRTOJUŠAS 317 IESTĀDES – T. SK. PATS LNA NAV NODEVIS GLABĀŠANĀ ELEKTRONISKOS DOKUMENTUS, TĀ PĀRKĀPJOT NORMATĪVAJOS AKTOS NOTEIKTĀS ARHĪVA PRASĪBAS

KAS LNA BŪTU JĀDARA?

Jau šobrīd LNA jāsāk informēt iestādes (VIS pārziņas) par laiku, kad LNA plāno pieņemt VIS uzkrātos datus ar arhīvisko vērtību. Tā savlaicīgi varētu apzināt, kuras iestādes nespēs nodot datus LNA plānotajā formātā, un sākt meklēt iespējamus risinājumus, lai tām sniegtu atbalstu

LNA jāpārskata iekšējie resursi un jāstiprina arhīva kapacitāte VIS uzkrāto datu pieņemšanā

Jāpilnveido vadlīnijas un metodiskie materiāli, lai iestādes elektroniskos dokumentus glabāšanā arhīvā spētu nodot patstāvīgi

Lai LNA spētu uzkrāt nacionālo dokumentāro mantojumu, ko veido elektroniskie dokumenti, LNA līdz 2029. gadam jāpanāk, ka:

75% no iestādēm, kurās tiek radīti pastāvīgi glabājami elektroniskie dokumenti, pienākot termiņam to nodošanai LNA, dokumentus pieņem glabāšanā LNA. (uz 07.01.2023. LNA glabāšanā bija saņēmusi elektroniskos dokumentus no 54 % iestāžu);

glabāšanā LNA nodota informācija no vismaz 40% VIS ar arhīvisko vērtību. (uz 05.04.2023. LNA glabāšanā bija saņēmusi 3,6 % datu bāzes no LNA apzinātajām IS).

Lai nodrošinātu tehnoloģisko atbalstu dokumentu uzkrāšanai, saglabāšanai un pieejamībai sabiedrībai, LNA līdz 2029. gadam:

jāizvērtē WVAIS izstrādātā funkcionalitāte atbilstoši arhīva un arhīva pakalpojuma saņēmēju vajadzībām, t. sk., iekļaujot WVAIS ārējo lietotāju apmierinātības pētījumu; jāizstrādā WVAIS attīstības plāns, tas jāiekļauj LNA darbības plānā un jāizskata Kultūras ministrijas IKT padomē

jānodrošina, ka WVAIS reģistrētas un tā iespējas izmanto vismaz 80 % no LNA uzraudzītajām iestādēm. (uz 01.03.2023. WVAIS bija reģistrēti 29 % iestāžu).

Lai savlaicīgi apzinātu nepieciešamo tehnisko resursu jaudu, vienlaikus nepārmaksājot par rezervētajām, bet neizmantojamajām jaudām, LNA regulāri jāveic aplēses par prognozējamo glabāšanā paredzamo datu apjomu pieaugumu

LNA – Latvijas Nacionālais arhīvs
IS – informācijas sistēma

VIS – valsts informācijas sistēma
KM IKT – Kultūras ministrijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju padome

WVAIS – Vienotās valsts arhīva informācijas sistēmas

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

ATBILDĪGUMS

SADARBĪBA

ATTĪSTĪBA